

Meedoen in de praktijk

In de nieuwe inburgering neemt het praktijkexamen een belangrijke plaats in. Het praktijkexamen is ontwikkeld om tegemoet te komen aan verschillende wensen en opvattingen die de afgelopen tien jaar in Nt2-cursussen zijn opgekomen, en om tegemoet te komen aan veranderende maatschappelijke inzichten. Hieronder een toelichting van Simon Verhallen.

Het nieuwe stelsel is er voor oudkomers

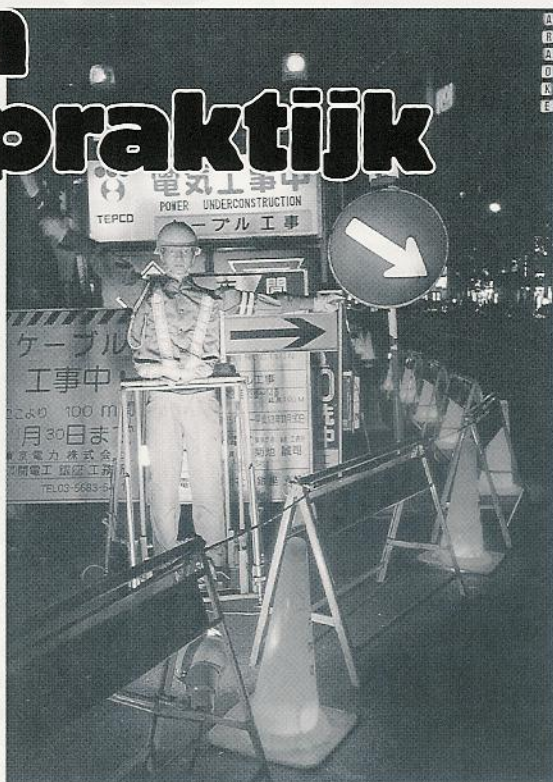
De WIN introduceerde een inburgeringstelsel dat uitsluitend bedoeld was voor nieuwkomers. Later zijn elementen van de WIN overgenomen in de projecten voor oudkomers. Echter, het nieuwe stelsel zal voornamelijk worden ingezet voor de inburgering oudkomers. In de publiciteit en de media krijgt dit aspect zelden aandacht, maar het is wezenlijk voor het nieuwe stelsel.

Onder de oudkomers treffen we veel mensen aan die al lang in Nederland wonen, en soms al van alles en nog wat gedaan hebben (cursus gevolgd, gewerkt, kinderen groot gebracht, etc.). Veel oudkomers die niet beschikken over een bewijs van voldoende taalniveau en dus inburgeringsplichtig zijn, hebben wel op sommige specifieke terreinen ervaringen op gedaan, taal verworven en kennis opgedaan. Het stelsel zal dus in staat moeten zijn om inburgeraars de kans te bieden te laten zien wat ze al weten en kunnen; kortom, de reeds verworven competenties moeten verzilverd kunnen worden.

Veel van die reeds verworven competenties zijn niet-formeel maar informeel verworven competenties. Zeg maar: in de praktijk geleerd. Daarom zal het examen ook de vorm moeten hebben die daar het beste bij past.

Veel laaggeschoolden

Onder de oudkomers treffen we natuurlijk veel oud-nieuwkomers aan. Grote groepen nieuwkomers, met name de beter opgeleide nieuwkomers, hebben de trajecten afgemaakt en zijn doorgestroomd. Velen hebben dus bewijzen van voldoende taalni-

veau (boven A2 mondeling, boven A1 schriftelijk). De deelnemers van inburgeringstrajecten die we de komende jaren zullen tegenkomen zijn óf van voor 1995, óf voortijdig gestopt, óf vaak lageropgeleid.

Het aandeel laaggeschoolden zal naar verhouding groter zijn dan in de tijd van de WIN. Bij training en opleiding hebben laaggeschoolden altijd baat bij veel praktijkgerichte oefening; de inburgeringscursussen zullen er goed aan doen veel praktijkleren in te bouwen. En als er een examen of een toets langs komt, dan kan dat dus ook het beste een praktijkexamen zijn. Ook de inburgeraars die in de WIN-cursussen onvoldoende konden scoren kunnen nu op een andere wijze hun taalbeheersing demonstreren.

Het participatiedoel

Bij het ontwerp van de WIN stond het de ontwikkelaars voor ogen alle nieuwkomers die zich in de Nederlandse samenleving zouden vestigen eerst een half tot driekwart jaar apart te nemen en een taalcursus aan te bieden. Vervolgens zouden zij dan hun rol in de samenleving op zich nemen. Zo iets als men had gezien in de Israëlische ulpan. Zo zou de WIN moeten werken.

Eigenlijk heeft die aanpak er voor gezorgd dat nieuwkomers een jaar of twee jaar apart gezet werden ('in quarantaine') om vervolgens de inburger-

ring in de samenleving te kunnen starten. In veel gevallen is er een vruchtbare start gevolgd op het nieuwkomerstraject. Maar soms kwam daar ook helemaal niks van terecht.

Nu is inmiddels gekozen voor de lijn 'participatie' (het advies van de Commissie Blok); inburgeraars zouden lopende het inburgeringstraject al volop moeten meedoen; zo veel mogelijk in het domein van hun doelsituatie; bij voorbeeld in de wijk, in vrijwilligerswerk, in een opleiding of op de werkvloer. Inburgeraars zouden dan niet meer alleen 'virtueel' (met de boekjes) of 'kunstmatig' (in een rollenspel) met hun doelsituaties in contact moeten komen, maar ook in het echt.

Dus op de manier waarop we de afgelopen jaren het buitenschools leren en de maatschappelijke of taalstages hebben vorm gegeven. Veel Nt2-docenten zagen hun cursisten tot dingen in staat die ze in de klas niet konden of durfden. Met behulp van praktijkexamens kunnen zulke vorderingen zichtbaar gemaakt worden.

Het praktijkexamen past dus beter bij training- en oefensituaties die de buitenschoolse component tot een wezenlijk onderdeel van de cursus gemaakt hebben.

De rol van het praktijkleren

Nu eenmaal is vastgelegd dat deelnemers van de buitenschoolse component volop gebruik kunnen maken om

**Veel Nt2-docenten
zagen hun cursisten
tot dingen in staat
die ze in de klas niet konden
of durfden.**

**Met behulp van praktijkexamens
kunnen zulke vorderingen
zichtbaar gemaakt worden.**

zich beter op het examen voor te bereiden, moeten we dat ook een passende plek in de opleiding geven. Het volstaat niet om af en toe op excursie te gaan. De inburgeraars zouden de praktijksituaties goed moeten hebben kunnen verkennen en er op verschillende manieren mee in aanraking zijn geweest. Al die terugkerende contacten met de praktijksituaties (in het echt, in het boekje, via de dvd of met internet, n.a.v. een excursie en via een rollenspel, etc. etc.) vergroten de herkenning en helpen de leerder aan verschillende kapstokhaakjes voor inhoudelijke kennis. Daar kan de inburgeraar van profiteren bij het inzetten van taalkennis bij een praktijkexamen.

Het stelsel

Bij het ontwerp van het nieuwe inburgeringsexamen is lange tijd gedacht dat ook de geïntegreerde trajecten en het Staatsexamen Nt2 programma I en II onderdeel van het stelsel zouden worden. Dus: voor de midden en hogergeschoolden en voor veel nieuwkomers zou het Staatsexamen Nt2 de beste optie zijn. Voor midden en lagergeschoolden met een grote behoefte aan een arbeidsmarktcarrière zou een geïntegreerd traject de beste oplossing zijn. En voor de overigen was het Inburgeringsexamen (A1/A2) bedoeld. Echter, de regelingen die nu voorliggen voorzien daar niet in. Dat is jammer want het inburgeringsexamen past het beste bij een bepaalde groep; een groep die misschien weer niet zo erg goed paste bij de profieltoets (daar ook vaak weinig vooruitgang kon demonstreren terwijl die er volgens de docent wel degelijk was). Het is jammer dat op dit moment een stelsel volgens die uitgangspunten nog niet realiseerbaar is.

Simon Verhallen